

ຄວາມຮູ້ຮອບຕົວດ້ານ ວັດທະນະທຳຈີນ

中国 常识

(中老对照)

务办公室

seas Chinese Affairs Office of
Council

国家汉办 / 孔子学院总部
Hanban (Confucius Institute Headquarters)

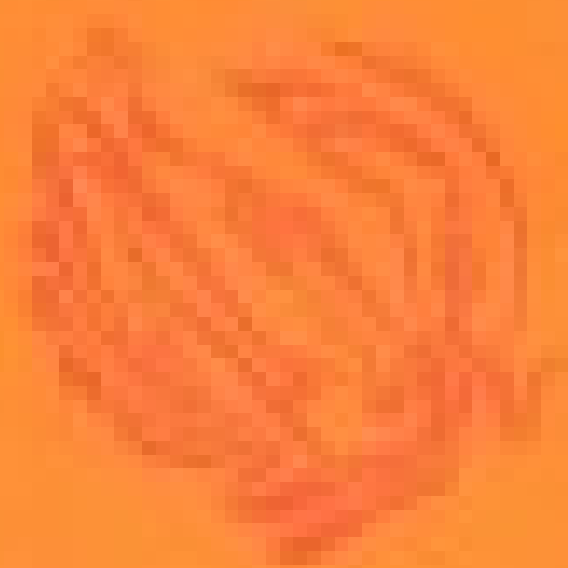

高等教育出版社
HIGHER EDUCATION PRESS

中国书画函授大学肇庆分校 建校二十周年纪念册

中国书画函授大学肇庆分校
建校二十周年纪念册

1983—2003

肇庆市书画函授大学

肇庆市书画函授大学

ព័ត៌មានវប្បធម៌ចិន វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម

中国 文化 常识

(中老对照)

ZHONGGUO WENHUA CHANGSHI

国务院侨务办公室

The Overseas Chinese Affairs Office of
the State Council

国家汉办 / 孔子学院总部
Hanban (Confucius Institute Headquarters)

高等教育出版社·北京
HIGHER EDUCATION PRESS BEIJING

本书的著作权由国家汉办 / 孔子学院总部享有。

ສະທຽວນລິຂະສິດໂດຍຮ້ານປ້ານ (Hanban) / ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງສະຖາບັນຂົງຈີ້

图书在版编目 (CIP) 数据

中国文化常识：汉老对照 / 国家汉办 / 孔子学院总部编著. — 北京：高等教育出版社，2015.1

ISBN 978-7-04-038684-4

I. ①中… II. ①国… III. ①汉语—对外汉语教学—语言读物②中华文化—基本知识—汉语、老挝语 IV. ①H195.5 ②K203

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2013) 第 259502 号

出版发行 高等教育出版社
社 址 北京市西城区德外大街4号
邮政编码 100120
印 刷 北京信彩瑞禾印刷厂
开 本 787mm×1092mm 1/16
印 张 18.5
字 数 380千字
购书热线 010-58581118

咨询电话 400-810-0598
网 址 <http://www.hep.edu.cn>
<http://www.hep.com.cn>
网上订购 <http://www.landraco.com>
<http://www.landraco.com.cn>
版 次 2015 年 1 月第 1 版
印 次 2015 年 1 月第 1 次印刷
定 价 86.00 元

本书如有缺页、倒页、脱页等质量问题，请到所购图书销售部门联系调换

版权所有 侵权必究

物 料 号 38684-00

中国常识系列编委会

主 任 许 琳

副主任 夏建辉

编 委 张彤辉 顾 蕾

王锦红

顾问 雷振刚 邱立国

周福成

前言

《中国文化常识》《中国历史常识》和《中国地理常识》是由中华人民共和国国务院侨务办公室组织编写，面向世界各国汉语学习者的普及型、口语化的文化辅助读物。2006年国家汉办/孔子学院总部组织国内外有关专家对该书内容进行了改编，并翻译成汉语与德语、法语、日语、韩语、俄语、泰语、西班牙语、阿拉伯语对照版本，出版发行后反响热烈，受到国外读者广泛欢迎，各国中国语言文化爱好者纷纷要求增译更多语种。此次增译工作包括汉语与意大利语、瑞典语、葡萄牙语、柬埔寨语、越南语、老挝语、缅甸语、印尼语、马来语、土耳其语、波斯语、波兰语、捷克语、斯洛伐克语、匈牙利语、罗马尼亚语、保加利亚语、塞尔维亚语、克罗地亚语、芬兰语、乌克兰语、荷兰语、豪萨语、印地语、希伯来语、挪威语、丹麦语、希腊语、蒙古语、尼泊尔语等30个语种的对照版本。

希望本系列读物成为您了解中国的窗口，成为您通向汉语世界的桥梁。

《中国文化常识》《中国历史常识》和《中国地理常识》在改编翻译过程中得到了海内外诸多专家、学者、教师和全球各大孔子学院的关心与支持，他们倾注了大量的精力，提出了许多中肯的建议，在此向他们表示诚挚的谢意。

由于时间所限，书中不免会有疏漏和不当之处，希望使用者和专家学者不吝赐正，以供今后修订时改正。

国家汉办/孔子学院总部

2011年6月

ຄຳນຳ

“ຄວາມຮູ້ດ້ານວັດທະນະທຳຂອງຈີນ”, “ຄວາມຮູ້ດ້ານປະຫວັດສາດຂອງຈີນ” ແລະ “ຄວາມຮູ້ດ້ານພູມສາດຂອງຈີນ” ແມ່ນປະມວນບົມຊ່ວຍສອນພາສາຈີນ ຊຶ່ງແມ່ນທ້ອງຖານວຽກງານຊາວຈີນຕ່າງດ້າວຂອງຄະນະລັດຖະບານສາທາລະນະ ລັດປະຊາຊົນຈີນເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງຮຽບຮຽງຂຶ້ນ, ແມ່ນປະມວນບົມແບບເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະນຳໃຊ້ພາສາເວົ້າ ເພື່ອຊ່ວຍຜູ້ຮຽນພາສາຈີນຂອງປະເທດຕ່າງໆໃນໂລກ. ປີ 2006 ຮ້ານບ້ານ(Hanban) / ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງສະຖາບັນຂົງຈີໄດ້ຈັດຕັ້ງຜູ້ຊ່ວຍຊານຢູ່ພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ ດຳເນີນການປັບປຸງບົມປະມວນນີ້, ແລະແປເປັນສະບັບສອງພາສາ ຄືພາສາຈີນກັບພາສາເຢຍລະມັນ, ຝຣັ່ງ, ຍີ່ປຸ່ນ, ເກົາຫຼີ, ຣັດເຊຍ, ໄທ, ແອສປາຍ ແລະອາຣັບ, ຫຼັງຈາກພິມຈຳໜ່າຍແລ້ວ ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມຊົມຊອບຈາກຜູ້ອ່ານຕ່າງປະເທດ, ຜູ້ມັກພາສາຈີນຂອງປະເທດຕ່າງໆຮຽກຮ້ອງໃຫ້ແປເປັນພາສາຫຼາຍກວ່າເກົ່າ. ສະນັ້ນ, ເທື່ອນີ້ກໍໄດ້ແປເປັນ 30 ພາສາເພີ່ມເຕີມ ຄືພາສາອິຕາລີ, ຊູແອັດ, ປອກຕຸຍການ, ກຳປູເຈຍ, ຫວຽດນາມ, ລາວ, ມຽນມາ, ອິນໂດເນເຊຍ, ມະເລເຊຍ, ຕວກກີ, ເບີເຊຍ, ໂປໂລຍ, ເຊັກ, ສະໂລວັດກີ, ຮຸກກາລີ, ລູມານີ, ບຸນກາລີ, ແຊກບີ, ໂກຣັດຕີ, ແຟນລັງ, ອຸແກນ, ໂຮນລັງ, ຮາວຊາ, ອິນເດຍ, ຮີເບີນ, ນອກແວ, ດານມາກ, ເກຼັກ, ມົງໂກນ ແລະເນປານ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າ, ບົມປະມວນນີ້ ຈະກາຍເປັນປ່ອງຢ່າງສຳລັບທ່ານເພື່ອຊອກຮູ້ປະເທດຈີນ ແລະກາຍເປັນຂົວເຊື່ອມຕໍ່ກັບໂລກພາສາຈີນ.

ໃນການດັດແປງແລະແປເທື່ອນີ້, “ຄວາມຮູ້ດ້ານວັດທະນະທຳຂອງຈີນ”, “ຄວາມຮູ້ດ້ານປະຫວັດສາດຂອງຈີນ” ແລະ “ຄວາມຮູ້ດ້ານພູມສາດຂອງຈີນ” ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ ແລະສະໜັບສະໜູນຈາກນັກປາດ ຄູອາຈານ ແລະຜູ້ຊ່ວຍຊານ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຂອງຈີນ ແລະຕ່າງປະເທດ, ພວກເພິ່ນໄດ້ທຸ່ມເທກຳລັງວັງຊາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະໄດ້ມີຂໍສະເໜີທີ່ດີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ນະທີ່ນີ້ ພວກຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈຕໍ່ພວກເພິ່ນ.

ຍ້ອນເວລາຈຳກັດ, ຢູ່ໃນບົມຍ່ອມຈະມີບ່ອນຜິດພາດຫຼືບໍ່ເໝາະສົມ ເຊິ່ງແມ່ນເລື່ອງທີ່ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຫວັງວ່າຜູ້ອ່ານ, ບັນດານັກປາດ ຄູອາຈານ ແລະຜູ້ຊ່ວຍຊານຈົ່ງມີຄວາມເຫັນຕຳນິຕິຊົມ ເພື່ອໃຫ້ດັດແປງໃນຕໍ່ໜ້າ.

ຮ້ານບ້ານ(Hanban) / ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງສະຖາບັນຂົງຈີ
ເດືອນມິຖຸນາ 2011

目 录

ສາລະບານ

中国传统思想 ແນວຄິດອັນເປັນມູນເຊື້ອຂອງຈີນ

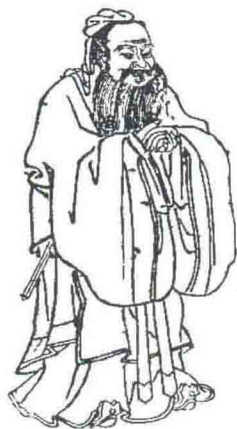
概述 ແນວນຳໂດຍສັງເຂບ	2
孔子 ຂົງຈີ້	4
“四书五经”与儒家思想 “4 ຕຳລາແລະ 5 ຄຳພີ”	6
ກັບແນວຄິດສຳນັກປັດຊະຍາຂົງຈີ້	8
老庄与道家思想 ຫຼາວຈີ້, ຈ່ວງຈີ້ແລະແນວຄິດສຳນັກປັດຊະຍາເຕົາ	10
佛学思想 ແນວຄິດສາສະໜາພຸດ	12

中国传统美德 ຄຸນສົມບັດທີ່ດີງາມອັນເປັນມູນເຊື້ອຂອງຈີນ

概述 ແນວນຳໂດຍສັງເຂບ	16
孝敬父母 ຄວາມກະຕັນຍູ	18
尊老爱幼 ເຄົາລົບຜູ້ເຖົ້າແລະຮັກແພງເດັກນ້ອຍ	20
“岁寒三友” “ສາມເພື່ອນມົດໃນລະດູໜາວ”	22
诚实守信 ຊື່ສັດແລະຮັກສາສັດຈະ	24
尊师重教 ເຄົາລົບຄູບາອາຈານແລະຖືຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການສຶກສາ	26

中国古代文学 ວັນນະຄະດີສະໄໝບູຮານຂອງຈີນ

概述 ແນວນຳໂດຍສັງເຂບ	30
远古神话 ເທບນິຍາຍໃນສະໄໝດຶກດຳບັນ	32
《诗经》《ປຶ້ມລວບລວມກາບກອນ》	36
楚辞 ກາບກອນ “ສູ່ຊີ”	40
汉乐府 ເພງເຢື້ອງຂອງລາຊະວົງຮ້ານ	44
南北朝民歌 ເພງພື້ນເມືອງໃນສະໄໝລາຊະວົງເໜືອແລະລາຊະວົງໃຕ້	46
唐诗 ກະວີລາຊະວົງຖັງ Tang Poetry	48

宋词 ກາບກອນຂອງລາຊະວົງຊິງ	52
元杂剧 ງົວຂອງລາຊະວົງຢວນ	56
明清小说 ນະວະນິຍາຍຂອງລາຊະວົງມົງແລະລາຊະວົງຊິງ	60
四大民间传说 4 ນິທານພື້ນເມືອງທີ່ລືຊື່	64

中国古代科技

ເຕັກນິກວິທະຍາສາດໃນສະໄໝບູຮານຂອງຈີນ

概述 ແນະນຳໂດຍລັງເຂບ	74
指南针 ເຂັມທິດ	76
造纸术 ວິທີຜະລິດເຈ້ຍ	78
印刷术 ວິທີການພິມ	80
火药 ພື້ລະເບີດ	82
《甘石星经》《ປຶ້ມດວງດາວຂອງກັນແລະຊີ》	84
张衡与地动仪 ຈ່າງເຮືງກັບເຄື່ອງວັດແທກແຜ່ນດິນໄຫວ	86
祖冲之与圆周率 ຈູຊົງຈີ້ກັບອັດຕາສ່ວນຂອງເສັ້ນຮອບວົງມົນ	88
纺织技术 ເຕັກນິກຕຳຜ້າ	90
日晷和铜壶滴漏 ໂມງແດດແລະໂມງນ້ຳ	92
算盘和珠算 ລູກຄິດແລະການຄິດໄລ່ດ້ວຍລູກຄິດ	96

中国传统艺术

ສິລະປະພື້ນເມືອງຂອງຈີນ

概述 ແນະນຳໂດຍລັງເຂບ	100
民乐 ດົນຕີພື້ນເມືອງ	102
京剧 ງົວປັກກິ່ງ	104
地方戏 ງົວທ້ອງຖິ່ນ	108
曲艺 ສູ້ຍີ້(ສິລະປະເວົ້າແລະຮ້ອງພື້ນເມືອງ)	112
围棋 ໝາກຮຸກ	114
中国象棋 ໝາກເສິກຈີນ	116
汉字 ຕົວໜັງສືຈີນ	118
书法 ສິລະປະໃນການຂຽນໂຕໜັງສືຈີນ	120

篆刻 ຄວັດກາປະທັບ	122
中国画 ຮູບແຕ້ມຈີນ	124

中国文物 ວັດຖຸບູຮານຂອງຈີນ

概述 ແນະນຳໂດຍສັງເຂບ	130
甲骨文 ຕົວຫນັງສືເຈຍກູເວີນ	132
三星堆文化 ວັດທະນະທຳຊ່ານຊິງຕຸ່ຍ	134
后母戊方鼎 ພັໂຮ່ມູ້ອູ້ຕິງ	138
越王勾践剑 ດາບຂອງເຈົ້າຊີວິດໂກ່ວຈຽນຂອງອານາຈັກເຍີ	140
良渚美玉 ຫຍົກລຽງຈູ	142
长信宫灯 ໂຄມໄຟພະລາຊະວັງຊາງຊິ້ນ	144
秦始皇陵兵马俑 ຮູບປັ້ນທະຫານແລະມ້າຂອງສຸສານຈີນສີ່ຮ່ອງເຕີ (ເຈົ້າຊີວິດອົງທຳອິດຂອງລາຊະວົງສິນ)	146
曾侯乙编钟 ຊຸດລະຄັງຊຸນນາງອີຂອງອານາຈັກເຈິງ	150
金缕玉衣 ເສື້ອຫຍົກດ້າຍຄຳ	152
铜奔马 ມ້າທອງສຳລິດ	154
永乐大钟 ລະຄັງໃຫຍ່ຢົງເລີ້	156
古代钱币 ເງິນຫລຽນບູຮານ	158
敦煌莫高窟 ພະຖ້ຳໂມ້ກ່າວຕູ່ນຮວງ	160

中国古代建筑 ສະຖາປັດຕະຍະກຳບູຮານຂອງຈີນ

概述 ແນະນຳໂດຍສັງເຂບ	166
宫廷 ພະລາຊະວັງ	168
寺庙 ວັດວາອາຮາມ	172
园林 ສວນບູຮານ	176
塔 ພະທາດ	180
桥梁 ຂົວ	182

舞狮 ເຊີດສິງ	238
春节 ບຸນກຸດຈີນ	240
元宵节 ບຸນເຂົ້າໝີມບົວລອຍ	242
清明节 ວັນຊົ່ງມົງ(ວັນອະນາໄມສຸສານ)	244
端午节 ບຸນຊ່ວງເຮືອມັງກອນ	246
中秋节 ບຸນໄຫວ້ພະຈັນ	248
二十四节气 24 ຈຸດແບ່ງລະດູ	250

中国人的生活 ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວຈີນ

概述 ແນະນຳໂດຍລັງເຂບ	254
旗袍与中国传统服饰 ຊຸດຊີເຟາກັບເສື້ອພື້ນເມືອງຂອງຈີນ	256
中国饮食 ອາຫານຈີນ	260
中国茶 ຊາຈີນ	264
中国酒 ເຫຼົ້າຈີນ	266
中国民居 ເຮືອນຢູ່ປະຊາຊົນຈີນ	268
马车、轿子与布鞋 ລົດມ້າ, ວໍແລະເກີບຜ້າ	272
中医中药 ແພດສາດຈີນແລະຢາພື້ນເມືອງຈີນ	274
针灸术与麻醉术 ການຝັງເຂັມແລະວິທີມືນ	276
汉语·普通话·方言 ພາສາຈີນ, ພາສາຈີນກາງແລະພາສາທ້ອງຖິ່ນ	278

中国传统思想

ແນວຄິດອັນເປັນມູນເຊື້ອຂອງຈີນ

概述

ແນະນຳໂດຍສັງເຂບ

中国人注重人与自然的和谐，在中国传统思想中，“天人合一”是一个著名的话题。中国传统思想更注重个人修养的提升，更关注“修身养性”；更为重视智慧的体悟而对逻辑推理不是特别在意。

可以说，中国有一套完整的影响了中国几千年的思想体系，而这套体系最重要的组成部分就是孔子、孟子开创的儒家思想和老子、庄子开创的道家思想以及佛学思想。其中，对中国影响最大、最深远的是儒家思想。

ແນະນຳໂດຍສັງເຂບ

ຊາວຈີນເອົາໃຈໃສ່ຄວາມກົມກຽວກັນລະຫວ່າງຄົນກັບທຳມະຊາດ, ໃນແນວຄິດອັນເປັນມູນເຊື້ອຂອງຊາວຈີນ, “ທຳມະຊາດ ແລະມະນຸດເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ” ແມ່ນຫົວຂໍ້ທີ່ລືຊື່. ແນວຄິດອັນເປັນມູນເຊື້ອຂອງຊາວຈີນ ເອົາໃຈໃສ່ສ້າງຄຸນສົມບັດໃຫ້ສູງສົ່ງ ແລະໃຫ້ມີທ່າທີທີ່ຖືກຕ້ອງໃນການປະຕິບັດຕໍ່ຄົນ ແລະໃນການດຳລົງຊີວິດຫຼາຍ, ແລະເອົາໃຈໃສ່ຄວາມຮູ້ສຶກ ຕໍ່ສະຕິບັນຍາຫຼາຍ, ແຕ່ບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ການວິນິດໄຈທາງເຫດຜົນ (ໂລຊິກ).

ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ, ຢູ່ຈີນມີລະບົບແນວຄິດຄົບຊຸດ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຈີນມາໄດ້ຫຼາຍພັນປີແລ້ວ, ແລະພາກສ່ວນສຳຄັນທີ່ສຸດຂອງລະບົບດັ່ງກ່າວ ກໍແມ່ນແນວ

ຄິດສຳນັກປັດຊະຍາຂົງຈີ້(ຢູ) ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຂົງຈີ້ແລະເມີ້ງຈີ້, ແນວຄິດສຳນັກປັດຊະຍາເຕົາທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຫຼາວຈີ້ແລະຈົ່ວງຈີ້ ແລະແນວຄິດສາສະໜາພຸດ. ໃນນັ້ນ, ແນວຄິດສຳນັກປັດຊະຍາຂົງຈີ້ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຈີນໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ ແລະເລິກເຊິ່ງຍາວນານກວ່າໝູ່.

禪

1	2
	3

1. 老子
ຫຼາວຈີ້
2. 庄子
ຈົ່ວງຈີ້
3. 汉字 “禅”
ຕົວໜັງສືຈີນ “ຊານ”

孔子

299

聖賢遺像

孔子（公元前551—公元前479），名丘，字仲尼，鲁国人。中国春秋末期伟大的思想家和教育家，儒家学派的创始人。

孔子的远祖是宋国的贵族，殷王室的后裔。在孔子很小的时候，他的父亲就去世了，以后孔子的家境逐渐衰落。虽然孔子年轻的时候很贫困，但是他立志学习，他曾经说过：“三人行，必有我师焉。”后来，他开始授徒讲学，他一共教授了3 000多个学生，其中不乏贫困家庭的孩子，改变了以往只有贵族子女才有资格上学的传统。孔子晚年还编订上古书籍，保存了很多古代的文献，我们现在看到的《诗经》《尚书》《周易》等等都经过他的编订。

孔子的很多思想即使在今

天看来也很有价值。比如，孔子丰富了“仁”的内涵，他认为要做到“仁”，就要关爱别人，“己所不欲，勿施于人”；他还认为，“君子和而不同”，也就是说，在处理人际关系上要承认人与人之间的差异，不要用单一的标准来衡量对方，这样才能够达到社会的和谐与稳定；他在教育上还主张用启发的方法促使学生独立思考，在学习书本知识的同时还要有自己独立的见解等等。

孔子的言行被他的弟子们收集在《论语》一书中，孔子的思想也被后人吸收和发扬光大，成为中国传统思想的最主要的组成部分，并逐渐传播到周边国家，形成了影响范围很广的儒家文化圈。

孔子是属于中国的，他在中国家喻户晓，绝大多数中国人的思想都或多或少地受到他的学说的影响；孔子也是属于世界的，联合国教科文组织曾将他列为世界十大文化名人之一。

1

2

3

1、2. 孔子

ຂົງຈີ້

3. 孔庙供奉的孔子

ຮູບຂົງຈີ້ທີ່ຖືກປຸງຊາໃນວັດຂົງຈີ້